

Arbejdsskader - tal og fakta, nr. 1/2020

Vand, kloak og affald

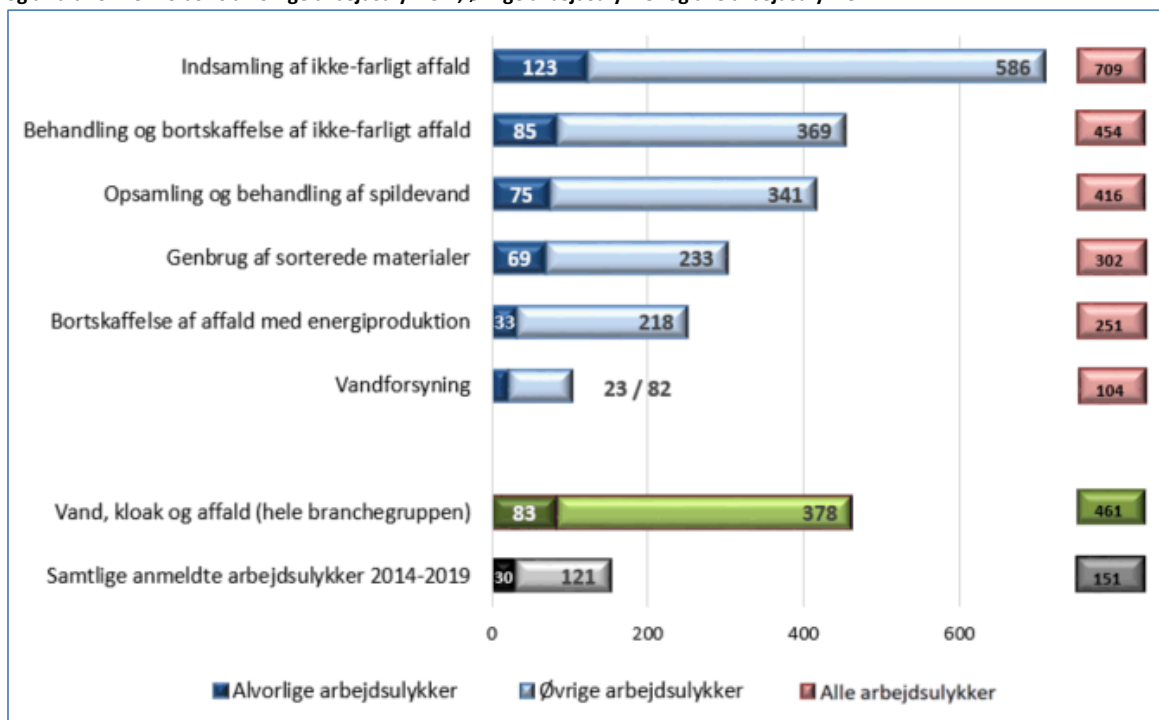
Anmeldte arbejdsulykker 2014-2019

For fjerde år i træk er vand, kloak og affald den branchegruppe, der har flest anmeldte arbejdsulykker set i forhold til beskæftigelsen. Det skyldes især affaldssektoren.

Antallet af anmeldte arbejdsulykker inden for branchegruppen vand, kloak og affald er 3 gange højere end gennemsnittet for alle brancher set i forhold til antallet af beskæftigede. Antallet af anmeldte arbejdsulykker pr. 10.000 beskæftigede kaldes ulykkesincidens. Ulykkesincidensen i 2019 er på 468 for branchegruppen vand, kloak og affald. Til sammenligning er den gennemsnitlige ulykkesincidens i 2019 for alle brancher 148. I 2019 er der i alt anmeldt 551 arbejdsulykker inden for vand, kloak og affald.

Figur 1 viser den gennemsnitlige incidens for de seneste 6 år (2014-2019) for de brancher, der hører til i branchegruppen. Til sammenligning vises den gennemsnitlige incidens i samme periode for hele branchegruppen (markeret med grønt) samt for alle brancher (markeret med gråt).

Figur 1: Anmeldte arbejdsulykker 2014-2019 pr. 10.000 beskæftigede fordelt på brancher inden for branchegruppen vand, kloak og affald for henholdsvis alvorlige arbejdsulykker*, øvrige arbejdsulykker og alle arbejdsulykker.

Kilde: Arbejdstilsynets ulykkesregister og Danmarks Statistiks Registerbaserede Arbejdsstyrkestatistik (RAS).

*) Alvorlige arbejdsulykker er arbejdsulykker med et forventet fravær på 3 uger eller mere.

Affaldssektoren har flest arbejdsulykker

Der er stor forskel på de forskellige brancher i branchegruppen. Den højeste gennemsnitlige ulykkesincidens i perioden 2014-2019 ses i branchen indsamling af ikke-farligt affald, der med en ulykkesincidens på 709 ligger næsten 5 gange højere end gennemsnittet for alle brancher (151). I absolutte tal tegner branchen indsamling af ikke-farligt affald sig for 57 pct. af alle anmeldte arbejdsulykker inden for branchegruppen vand, kloak og affald. Der er også langt flere alvorlige arbejdsulykker pr. 10.000 beskæftigede i indsamling af ikke-farligt affald (123) end på arbejdsmarkedet generelt (30).

Vandforsyning er med en ulykkesincidens på 104 den branche med den laveste incidens i hele branchegruppen. Branchen omfatter primært de kommunale og private vandværker.

Hyppigste arbejdsulykker ved indsamling af ikke-farligt affald

Ved indsamling af ikke-farligt affald indgår forskellige arbejdsprocesser og funktioner, som kan risikere at føre til arbejdsulykker. De anmeldte arbejdsulykker ved indsamling af affald er især sket ved fald, ved fysisk overbelastning, ved at blive klemt/mast eller ved at blive ramt af faldende genstande, se figur 2.

Arbejdsulykker inden for branchen indsamling af ikke-farligt affald sker ikke alene ved indsamling af affald, men også ved håndtering af affald og containere på genbrugs- og containerpladser, som ofte er bemandede af medarbejdere fra virksomheder inden for branchen.

Indsamling af ikke-farligt affald omtales ofte som indsamling af dagrenovation eller 'skraldemandsbranchen'.

Faldulykker

De hyppigste typer af arbejdsulykker ved indsamling af ikke-farligt affald er faldulykker. Det kan fx være fald ned ad trapper eller fald over ujævnheder. Ca. 36 pct. af alle ulykker i branchen skyldes fald.

Eksempler på anmeldelser:

"Han stod på trinbrættet bag på bilen på vej til den næste kunde. I et sving faldt han af. Han slog skulderen af led, fik hjernerystelse og slog hoften."

"Den skadelidte skal stige ind i renovationsbilen. Ved indstigningen glider han på et glat underlag, da der ligger is på asfalten. Dette resulterer i, at han falder ned på asfalten og slår sin hofte."

Fysisk overbelastning

Arbejdsulykker, der sker ved fysisk overbelastning af kroppen, er også meget udbredt og tegner sig for 22 pct. af alle arbejdsulykker ved indsamling af ikke-farligt affald. Det kan være arbejdsulykker, der er sket i forbindelse med skub eller træk af containere eller løft og bæring af byrder.

Eksempel på anmeldelse:

"Tilskadekomne trækker en 370 liters container ud til bilen til tømning. På vej hen over asfalten rammer containerens ene hjul en genstand (formodentlig en sten), og containeren kommer ud af balance. Han prøver at rette den op ved at bruge ekstra kræfter og får derfor et kraftigt smæld i højre overarm."

Klemt/mast

Arbejdsulykker, der sker ved at blive klemt/mast, tegner sig for 7 pct. af arbejdsulykkerne ved indsamling af ikke-farligt affald. Det kan bl.a. være arbejdsulykker, der sker ved at miste kontrollen med kørende materiel, fx tunge containere med hjul, der "kører fra én", eller ved at blive klemt mellem containere eller andet materiel, eller containerens låg, der klapper ned.

Eksempel på anmeldelse:

"Fik affaldscontainerens låg over hånden og kom til skade med fingrene på højre hånd."

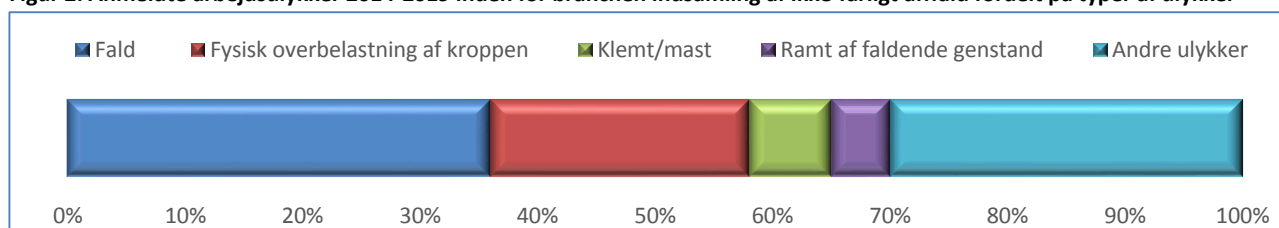
Ramt af faldende genstande

Arbejdsulykker, der sker ved at blive ramt af faldende genstande, udgør 5 pct. af arbejdsulykkerne ved indsamling af ikke-farligt affald. Det kan fx være affaldsspande, der falder af renovationsbilens lift og ned over den person, der står bag ved bilen.

Eksempel på anmeldelse:

"I forbindelse med indsamling af affald skal en beholder løftes op i renovationsbilens lift. Da beholderen skal bankes for at tømme indholdet, falder den af liften og rammer skadelidte på venstre side af hovedet."

Figur 2: Anmeldte arbejdsulykker 2014-2019 inden for branchen indsamling af ikke-farligt affald fordelt på typer af ulykker

Arbejdsskadesager for skraldemænd

Der bliver oprettet en arbejdsskadesag for en ansat i branchegruppen vand, kloak og affald ca. 175 gange om året som følge af en hændelse, der er anmeldt til Arbejdstilsynet. I mere end halvdelen af tilfældene drejer det sig om ansatte inden for branchen indsamling af ikke-farligt affald (skraldemænd), og i mere end 2/3 af sagerne har ulykken medført forstuvning eller knoglebrud.

I perioden fra 2014 til 2019 er der tilkendt erstatninger efter arbejdsskadeloven svarende til 27 mio. kr. om året til branchegruppen vand, kloak og affald (2020-niveau). Det drejer sig om erstatninger for varigt mén og tab af erhvervsevne. Ansatte inden for branchen indsamling af ikke-farligt affald tegner sig for ca. 57 pct. af erstatningerne inden for branchegruppen. Det svarer til, at der er tilkendt erstatninger for ca. 3.600 kr. for hver skraldemand, der er ansat i Danmark.